

information communication technologies by the SMEs is determined; features of strategic alliances and outsourcing of telecommunication services are characterized. The forecast of amount of telecommunication SMEs of Ukraine is worked out.

Keywords: *telecommunication enterprise, small business (SME), strategic alliance, outsourcing, global supply chains of telecommunication services, forecast, profit.*

УДК 65.012.4: 004

Сьомкіна Т.В., д.е.н., проф.,
Державний університет телекомунікацій

ПРОЦЕСИ СОЦІАЛІЗАЦІЇ УМОВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА (ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ)

Стаття присвячена дослідженню процесів соціалізації соціально-економічних умов функціонування суб'єктів підприємницької діяльності при формуванні інформаційної інфраструктури сучасного суспільства з точки зору появи загальних та особливих рис здійснення підприємницької ініціативи в історичному аспекті.

Ключові слова: *соціалізація, суб'єкти підприємницької діяльності, соціально-економічні умови функціонування.*

Постановка проблеми. Актуальність дослідження процесів соціалізації умов функціонування суб'єктів підприємницької діяльності при розвитку сучасних економічних відносин обумовлена органічним зв'язком з теоретичними та практичними завданнями формування сталої соціально-економічної системи суспільства та утворенням реальних функціонально ефективних відносин між усіма економічними суб'єктами ринкової економіки в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. С початку 90-х років ХХ століття в економічному житті суспільства йдуть значні процеси направлені на збільшення соціальної складової як безпосередньо ринкового, так і соціально-економічного середовища. Вони охоплюють всі сфери життя людини відбиваючись на його психологічному, соціальному та політичному сприйнятті всіх економічних процесів, що йдуть у виробництві. Зміна техніко-технологічних параметрів виробництва призвела до змін у розподілі чинників виробництва та робочої сили, що викликало збільшення уваги до якості робочої сили, а, відповідно, до умов життєдіяльності людини. Всі ці процеси супроводжували економічний розвиток країни, відбиваючись і у науковій сфері. Даний період в економічній науці, як відомо, отримав назву інформаційного етапу розвитку постіндустріальної економіки, і розглядається він у роботах багатьох теоретиків, таких як Дж. Гелбрейт [1], Д. Белл [2], В. Ойкен [3], а також у працях сучасних вітчизняних теоретиків Геєця В.М. [4], Бесчасного Л.К. [5], Богині Д.П. [6].

Мета дослідження. Сьогодні залишається необхідність аналізу з точки зору історичної складової процесів соціалізації соціально-економічних умов функціонування суб'єктів підприємницької діяльності при формуванні сучасного суспільства. Саме цей аспект дослідження проблеми соціалізації суб'єктів підприємницької діяльності є метою даного дослідження.

Виклад основного матеріалу. Як відомо, вже у 60-і роки ХХ ст. починається серйозне втручання в економіку не тільки держави, але і соціально-економічних об'єднань, метою яких є соціалізація економічних відносин. Як протидіючі монополістичному впливу сили, виступають вже не тільки держава з антимонопольним законодавством і професійні союзи найманих робітників з їх прагненням зафіксувати заробітну плату на достатньо високому

рівні. З'являється два нові об'єднання - Союзи підприємців та Ради споживачів (або спілки споживачів).

Підприємницькі кодекси почали прийматися в 60-і роки в усіх західних країнах, починаючи зі США чітко фіксуючи бажані і негативні сторони ведення переговорів та здійснення підприємницької діяльності в цілому. Після ухвалення основного підприємницького кодексу почали прийматися етичні кодекси у кожній галузі виробництва і навіть на окремих підприємствах. При чому, в них відбивалися особливості взаємодії підприємців даної галузі, а на підприємстві всіх працівників підприємства (тобто працівників інженерно-технічних та управлінських служб, працівників цехів та ін.). Це дало можливість вплинути на поліпшення виробничої дисципліни, дисципліни постачання продукції, виконання договірних зобов'язань та ін. Саме на підставі застосування етичного кодексу формувалися союзи підприємців як окремих галузей промисловості, так і країни в цілому. При чому, виконання кодексів і етичних меж здійснення бізнесу відбувалося по напрямках:

- об'єму постачання продукції конкретному споживачу,
- якості продукції, що виробляється та реалізується підприємством,
- термінів постачання продукції на ринок.

Виконання додаткових договірних зобов'язань стало обов'язковим. Невиконання цих зобов'язань призводило до того, що підприємець переставав бути членом союзу підприємців, з ним переставали укладати угоди.

Розвиток спілок споживачів став реакцією на посилення з боку монополістичних об'єднань підприємств прагнення щодо погіршення якості продукції. Спілки споживачів як громадські організації почали включати спеціальні експертні групи з перевірки якості продукції і її відповідності цінам згідно основних параметрів споживчих переваг. При цьому, основна увага приділялася продуктам харчування і дитячим товарам. Якщо товар виявлявся шкідливим для здоров'я, споживач через спілку подавав судовий позов до підприємства-виробника. В результаті судового розгляду в більшості випадків спілка добивалася закриття підприємства-порушника або внесення штрафу в розмірі, достатньому для вилучення всієї партії неякісної продукції з торгової мережі. А що стосується цін, то будь-яка зміна у бік підвищення цін на основні продукти харчування або комунальні послуги повинна була пройти узгодження зі спілкою споживачів, з метою стабілізувати ситуацію на ринку і не допустити виникнення дефіциту даного виду продукції. Таким чином, вплив протидіючих сил сприяв зміні етичного клімату, як у виробництві продукції, так і в її споживанні.

Що стосується 70-х років, впровадження у виробництво досягнень НТП призвело до значного ускладнення процесів виробництва, що зажадало більш кваліфікованої робочої сили і відповідно, збільшило об'єм змінного капіталу в порівнянні з попереднім періодом часу. При цьому, виникла та значно загострилась проблема структурного безробіття яка залишила за межами виробничої сфери велику кількість людей працездатного віку. Для їх працевлаштування здійснюються заходи з стимулювання розвитку малого і середнього бізнесу в сферах як матеріального, так і нематеріального виробництва. Збільшення об'ємів заробітної плати на підприємствах матеріальної сфери зробило можливим розвиток малого і середнього бізнесу по наданню послуг населенню й призвело до того, що на початок 80-х років у всіх розвинених західних країнах дві третини населення працювало в нематеріальному виробництві та на підприємствах малого бізнесу.

З точки зору розвитку підприємництва ці процеси можуть бути окреслені наступним чином:

По-перше, проблеми відтворення, які виникли у зв'язку з енергетичною кризою призвели до серйозних змін в розподілі робочої сили по галузях виробництва. Зміна технології виробництва привела до значного вивільнення робочих з галузей важкої промисловості (пов'язано з процесом автоматизації виробництва).

По-друге, робоча сила, що вивільняється, могла знайти застосування або у сфері малого бізнесу і надання послуг, або у сфері нематеріального виробництва.

По-третє, промисловості були потрібні працівники вищої кваліфікації, а також велика кількість науковців з достатньо високою заробітною платою, що дає можливість розвиватися обслуговуючим галузям. Це привело до необхідності посилення уваги до учбових закладів, а також до збільшення кількості викладачів для підвищення якості підготовки робочої сили.

У цей же період починають відбуватися реальні зміни в рівні життя населення, підсилюють свій вплив основні протидіючі сили, створюючи додаткові гарантії, наприклад – соціальне страхування стає державно узаконеною, обов'язковою умовою функціонування економіки у всіх розвинених західних країнах. Медичне страхування через систему страхових фондів, що включають відрахування як самого працівника так і працедавця, дає можливість акумулювати засоби для розвитку медицини і підтримки не тільки медичних установ, але і медичних досліджень.

Особливістю соціально-економічного розвитку 80-х років є посилення уваги до якості життя населення. Ця увага проявилася в більш дієвому функціонуванні всіх протидіючих сил і появі нових соціальних гарантій для населення. Держава як протидіюча сила взяла на себе відповідальність не тільки за загальний рівень життя населення, але і почала надавати його якісні гарантії. З'явилася державна система контролю за:

- культурним середовищем, особливо в області масової культури. Були прийняті заходи щодо обмеження реклами товарів які погіршують здоров'я населення;
- держава почала регулювати елементи зовнішнього середовища життєдіяльності людини. Контроль за якістю повітря, води, продуктів харчування вийшов зі сфери реалізації продукції в сферу виробництва. Держави встановили чіткі граничні норми можливого забруднення навколишнього середовища, перевищення яких могло призвести не тільки до штрафів, але і до повного закриття того або іншого виробництва.

Союзи споживачів в 80-і роки дістали можливість здійснення незалежного контролю за навколишнім середовищем і дії на виробників продукції не тільки залежно від якості товарів, але і залежно від технологій його виробництва. Тобто, не тільки неякісний товар, але і товар, виготовлений за допомогою небажаних технологій, або за недопустимого використання робочої сили (наприклад, праці дітей), міг вважатися неякісним і не бути допущеним до реалізації.

Таким чином, якщо раніше союзи споживачів займалися в основному проблемами якості товару, що реалізовувався, і проблемами цін на товари, то в 80-і роки до цих дій додалися дії з контролю за якістю виробництва продукції. З цієї точки зору союзи споживачів стали неурядовим фільтром для надходження на ринок іноземного товару, виробленого на застарілому устаткуванні. Крім того, серйозну роль в процесах фінансового забезпечення роботи підприємств починають грати пенсійні фонди.

Союзи виробників вийшли за межі держав, встановивши етичні канони здійснення бізнесу на міждержавному рівні.

Що стосується профспілок, вони поширили свій вплив на такі сфери як підготовка робочої сили та забезпечення обов'язкових доходів найманого робітника у разі виникнення непрацездатності. В межах цих сфер впливу було здійснено кроки до надання можливості людині яка стала безробітною, в межах поглиблення структурного безробіття, щодо здобуття додаткової освіти як основної соціальної гарантії рівня життя більшості населення розвинених країн. Профспілка почала, також, співпрацювати і доповнювати гарантії соціального страхування, медичного страхування, державних пенсійних фондів і приватних пенсійних фондів. Саме за рахунок здійснення страхування в розвинених країнах дістали можливість стабілізувати доходи населення і гарантувати високий рівень життя непрацездатного населення. Таким чином, за рахунок соціальних гарантій і державного контролю за якістю навколишнього середовища здійснювався перехід до соціально-орієнтованих принципів управління економікою.

90-ті роки ХХ століття характеризуються різким посиленням дії на виробництво досягнень НТП у всіх галузях економіки. Поява в 80-ті роки нових технологій та впровадження на споживчий ринок товарів венчурного виробництва, призвели до

розширення можливостей використання новітніх технологій для виробництва товарів народного споживання. При цьому, найбільших можливостей розширення ринку почав добиватися той підприємець, який постійно займався оновленням продукції. Таким чином, цільова функція підприємця обов'язково почала включати інноваційні аспекти як безпосереднього виробництва, так і дослідження ринку та методів реалізації продукції.

Збільшення об'єму новітніх розробок і поява нових варіантів виробництва вже відомого товару призвели до необхідності для підприємця постійного інноваційного контролю як техніко-технологічної, так і маркетингової складової його бізнесу. Можливість такого контролю з'явилася з виникненням і удосконаленням сучасних комунікаційних систем. Саме засоби зв'язку дали можливість створення інформаційної інфраструктури необхідної для стабільного розвитку підприємств які використовують новітні технології.

Таким чином, були сформовані основні умови функціонування інформаційної інфраструктури, тобто, системи доступу кожного підприємця і кожного споживача до інформації, яка його цікавить. Ця інформація може стосуватися як науково-технічних нововведень, впровадження яких вимагає додаткових засобів, так і організаційних і ринкових змін, що стосуються окремого товару або групи товарів які реалізуються на даному ринку. Доступ до інформації дав можливість не тільки крупним фірмам, але і достатньо невеликим підприємствам виходити на нові ринки збуту та вчасно трансформувати свою продукцію. Це призвело до подальшого посилення зв'язків між надходженням інформації і виробництвом продукції, даючи можливість здійснення більш стабільних та прогнозованих дій з диференціації товарної продукції і диверсифікації виробництва. Потреби підприємців в інформації і вмінні вибрати необхідні нововведення призвели до появи спеціальних фірм, що надають послуги в підготовці як інформації, так і працівників для використання інформації. Це так звані, технопарки (якщо вони стосуються підготовки до впровадження нововведень) або бізнес-інкубатори (якщо вони стосуються підготовки робочої сили).

Висновки. Процеси соціалізації соціально-економічних умов функціонування суб'єктів підприємницької діяльності в історичному аспекті призвели до формування відносин в ринковій системі, які характеризуються взаємовідносинами і взаємодією економічних суб'єктів, що відбуваються через надання і споживання не тільки звичайних, але й інформаційних товарів та послуг. Цей аналіз є історико-методологічною основою дослідження проблем адаптації суб'єктів підприємницької діяльності до функціонування на сучасному ринку.

Література

1. Гэлбрейт Дж. Экономические теории и цели общества. М., Прогресс. 1979. – С.123 -128
2. Bell D. The Cultural Contradictions of Capitalism. – L., 1976. – 463p.
3. Ойкен В. Основные принципы экономической политики. М., Прогресс. 1995. – 496 с.
4. Геєць В.М. Суспільство, держава, економіка: феноменологія взаємодії та розвитку / Валерій Михайлович Геєць; НАН України; Ін-т екон. та прогнозув. НАН України. – К., 2009. – 864 с.
5. Безчасний Л.К., Монастирська Г.В. Мотивація наукової діяльності в умовах транзитивної економіки // Регіональні перспективи. - 2002. - № 3-4. - С. 61-63.
6. Богиня Д.П., Семикіна М.В. Ментальний чинник у сфері праці: проблеми теорії та практики. - К.: Шторм, 2003.

Семкіна Тат'яна Віталіївна. Процеси соціалізації умов підприємницької діяльності сучасного суспільства (історичний аспект).

Стаття посвячена дослідженню процесів соціалізації соціально-економічних умов функціонування суб'єктів підприємницької діяльності при формуванні інформаційної інфраструктури сучасного суспільства з точки зору

возникновения общих и особенных черт осуществления предпринимательской инициативы в историческом аспекте.

Ключевые слова: социализация, субъекты предпринимательской деятельности, социально-экономические условия функционирования.

Semkina Tetiana. The processes of socialization of the business environment of modern society (historical aspect).

The article investigates the socialization processes of socio-economic conditions of the functioning of business entities in the formation of information infrastructure of modern society in terms of the occurrence of general and special features of the business initiative in the historical aspect.

Keywords: socialization, business entities, social and economic conditions of functioning.

УДК 658.7

Ковтуненко К.В. д.е.н., доц.,
член-кореспондент Академії
економічної кібернетики України
Сапожников Р.М., аспірант
Одеський національний
політехнічний університет

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ ЛОГІСТИКИ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

У статті розглядаються питання аналізу ефективності систем логістики промислового підприємства

Ключові слова: логістика, аналіз, ефективність, промислове підприємство, управління.

Постановка проблеми. Результативна оцінка результатів логістичної діяльності і контроль над ними необхідні для правильного розміщення логістичних потужностей і найбільш ефективного поточного управління. Методологічне забезпечення оцінки системи логістики є необхідною умовою для досягнення стратегічних цілей промислового підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій Аналіз показав, що наукові дослідження з питання оцінки ефективності системи логістики промислового підприємства на даний момент проводяться недостатньо. Проте чимало тематичних досліджень в напрямку витрат й оцінки логістичної діяльності були проведені Н.І. Конішевой, І.Д. Падеріної, О.М. Трідід, Е.В. Крикавський, І.В. Смоліним, А.Г. Кальченко, які показали важливість і актуальність підвищення ефективності промислового підприємства з застосуванням логістичного підходу. Для оцінки результатів роботи системи логістики промислового підприємства Б.Н. Іваненко було запропоновано два підходи [1]. Перший - функціональний - базується на розподілі логістики на функціональні об'єкти управління. Другий - інтегрований - розглядає всі логістичні операції як єдиний процес, необхідний для задоволення клієнтських запитів промислового підприємства.

Невирішена раніше частина загальної проблеми. Отже, огляд та аналіз наукової літератури дав можливість зробити висновок, що на сьогодні проблема аналізу ефективності системи логістики промислового підприємства є досить актуальною.